

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-131>

УДК 336.713

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

BANKING SYSTEM DIGITALIZATION OF UKRAINE UNDER THE MARTIAL LAW STATE

Ерастов Василь Ігоровичкандидат економічних наук,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID : <https://orcid.org/0000-0001-5230-0273>**Лижечко Іван Сергійович**студент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка**Erastov Vasyl, Lyzhechko Ivan**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Стаття присвячена дослідженню основних чинників діджиталізації банківської системи України. Автори звертають увагу на ключові виклики, які виникають перед банками під час переходу до цифрового середовища, а також аналізують перспективи, які ця діджиталізація може відкрити для фінансового сектору. Стаття надає інсайти щодо технологічних інновацій, які впливають на банківську діяльність. Вона також розглядає позитивні та негативні аспекти цього процесу для економіки та споживачів в умовах сучасності. Діджиталізація банківської системи може покращити доступність фінансових послуг для населення, спростити банківські процедури та підвищити ефективність фінансових операцій. Однак, важливо враховувати ризики щодо безпеки даних та приватності клієнтів, а також нерівномірний доступ до цифрових технологій у різних регіонах країни. Все це вимагає уважного аналізу та розробки стратегій, спрямованих на забезпечення стійкого та збалансованого розвитку банківської сфери цифрової епохи.

Ключові слова: Банківська сектор, банківський система, банківські послуги діджиталізація, цифрові технології.

The article represents a comprehensive endeavor to delve deeply into the multifaceted landscape of digitization within Ukraine's banking sector. It meticulously examines the primary determinants propelling this transformative process, recognizing the intricate web of factors that influence and shape the digitization journey. Through a meticulous dissection of the challenges encountered by banks, the authors illuminate the complexities inherent in transitioning into a digital ecosystem. Moreover, the article conducts an exhaustive analysis, meticulously exploring the wide spectrum of potential opportunities that this digitization endeavor might unveil for the financial sector. In addition to identifying and dissecting these challenges and opportunities, the article provides profound insights into the cutting-edge technological innovations that are reshaping the very essence of fundamental banking operations. From blockchain technology to artificial intelligence-driven solutions, the article offers a panoramic view of the technological landscape revolutionizing the banking sector in Ukraine and beyond. Furthermore, the article goes beyond mere observation, embarking on a thorough and comprehensive assessment of the manifold impacts – both favorable and adverse – of this transformative phenomenon on the economy and consumers alike. It acknowledges the immense promise held by the digitization of the banking system in enhancing accessibility to financial services, streamlining cumbersome banking procedures, and bolstering the overall efficiency of financial transactions. However, amid the promise lie significant considerations. The article underscores the imperative need to address potential threats to data security and client privacy, as well as the pervasive disparities in access to digital technologies across different regions of the country. It emphasizes that successful adaptation to this paradigm shift demands not just observation, but meticulous analysis and the formulation of robust strategies. These strategies must be carefully crafted to ensure the sustainable and equitable development of the banking sector in the digital era, fostering an environment conducive to financial inclusion and societal progress.

Keywords: Banking sector, banking system, banking services, digitization, digital technologies.

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть перетворення у життєдіяльності та поведінці людей і бізнесу стали відчутними та неоспоримими. Зміни охопили повсякденне життя населення та всі галузі діяльності. Одним із ключових чинників, який вплинув на радикальні трансформації в традиційних системах та процесах, стала діджиталізація. В умовах воєнного конфлікту наслідки цих змін можуть бути особливо значущими. Воєнна ситуація впливає на різні аспекти життя та функціонування бізнесу. Безпека, доступ до фінансових послуг та стабільність економічного середовища стають ще більш важливими умовами для успішної діджиталізації. Стійкість і адаптивність банківського сектору, як провідні чинники розвитку, є критичними для всіх сфер господарської діяльності країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних засад та особливостей розвитку діджиталізації у банківському секторі присвячені праці таких зарубіжних науковців, як Р. Баклі, Дж. Барберіс, Дж. Манч та ін. Серед українських вчених: Балицька М. В. [19], Версаль Н. І. [19], Виговська Н. Г., Гончар І. А. [19], Гудзь Г. О. [15; 19], Ерастов В. І. [15; 19], Козьменко Є., Полчанов А. Ю., Фролов С. [9], та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну увагу вчених стосовно вищезазначеної проблематики, актуальним залишається питання недоліків та переваг, які може привнести діджиталізація банківської системи. З одного боку, діджиталізація може підвищити рівень інклюзії фінансових послуг, забезпечити більш зручні та ефективні процеси обслуговування клієнтів, а також знизити витрати банків на управління та операційну діяльність. З іншого боку, цей процес може призвести до загрози кібербезпеці, порушення приватності даних клієнтів, а також створити нерівності в доступі до фінансових послуг для менш розвинених соціальних груп або регіонів. Також важливо враховувати, що діджиталізація може призвести до втрати робочих місць в банківському секторі через автоматизацію процесів та розвиток штучного інтелекту. Тому, для успішної імплементації цього процесу, потрібно уважно збалансувати переваги та ризики, розробляючи ефективні стратегії та механізми контролю.

Формулювання цілей статті. Дана стаття націлена на вивчення впливу процесу діджиталізації на банківську діяльність в Україні з

урахуванням сучасних викликів і технологічних інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному глобальному економічному контексті діджиталізація не лише визначає напрямок розвитку, але стає необхідністю для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності країн. В цьому контексті особлива увага приділяється ефективному використанню цифрових технологій у різних сферах, зокрема в банківській системі. Термін "діджиталізація" визначає не лише зміну способу функціонування банків, але й їхню здатність адаптуватися до неодмінних змін у умовах посткризового відродження.

У контексті повоєнного відродження банківської системи України актуальність діджиталізації набуває особливого значення. Впровадження цифрових технологій в фінансовий сектор не лише сприяє поліпшенню ефективності та конкурентоспроможності, але й відкриває нові можливості для розробки інноваційних рішень та стратегій розвитку.

Для повного розуміння сутності діджиталізації банківського сектору та вплив на банківську систему, спочатку визначимось з такими поняттями, як «банківська система» та «діджиталізація». Аналізуючи категорію банківська система ми дійшли висновку, що хоча в усіх визначеннях прослідковується намір визначити суть явища, проте кожен з авторів підійшов до цього по своєму.

В таблиці 1 наведено різні судження, щодо тлумачення категорії «банківська система». В трьох з п'яти проаналізованих джерел суть даної категорії визначають як сукупність усіх банків/банківських установ. В одному з п'яти зазначається, що це сфера численних послуг своїм клієнтам, а ще в одній – складна система, що належить до систем вищого рівня.

Зміст явища характеризується як взаємодія банківських установ, або створення самостійної економічної структури.

Натомість результат явища описується як забезпечення та регулювання процесів функціонування банківських установ.

Проаналізувавши наведені вище підходи та маючи власні висновки щодо їх доцільності, наведемо власне сконструйоване визначення категорії.

Банківська система – це комплекс банків, інститутів та установ, що співпрацюють у межах фінансової системи для забезпечення грошово-кредитного регулювання, надання різноманітних фінансових послуг та забезпечення стабільності банківської діяльності.

Таблиця 1

Структура категорії «банківська система» в підходах різних авторів

№	Автор, рік	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
1	Велика українська енциклопедія, 2022	сукупність банків, інститутів, кредитних установ, а також структурних зв'язків і організаційно-правових відносин	що діють у межах єдиної фінансової системи та загальнодержавного грошово-кредитного механізму	
2	Воронова Л. К., 2011	сфера численних послуг своїм клієнтам	що визначають основу банківської справи	
3	Дзюблюк, О. В., 2005	сукупність усіх банків країни	які взаємодіють між собою, підпорядковуючись установленим нормам і правилам ведення банківської справи	з метою забезпечення можливостей для ефективного грошово-кредитного регулювання економіки, кредитно-розрахункового обслуговування господарського обороту, а також стабільної діяльності банківських установ.
4	Масленников В. В., 2006	складна система, що належить до систем вищого рівня	самоорганізовується та історично складається під впливом зовнішніх і внутрішніх процесів	здійснюють банківську діяльність і виконують функцію внутрішнього управління банківськими інститутами
5	Онищенко В. О., 1999	сукупність банківських установ	специфіка взаємодії між якими створює самостійну економічну структуру(рівні)	з метою забезпечення та регулювання процесів формування і використання фінансових ресурсів, необхідних для потреб розвитку економіки з максимально можливим ступенем раціональності, оптимальності та ефективності

Джерело: складено автором на основі [1; 4; 11; 13]

Наведене бачення категорії «банківська система» побудоване з дотриманням структури, найбільш точно визначає суть явища, його зміст та результат.

Категорію «діджиталізація» проаналізуємо схожим чином. Найбільш невдалими підходами, щодо визначення даної категорії, вважаємо визначення Литвинова та Соколової (табл. 2).

Дані визначення є розмитим та характеризують поняття в загальному. В першому випадку у визначення відсутній зміст явища, а в другому результат явища, що унеможливає отримання чіткого розуміння про категорії у користувача даного визначення.

Щодо визначення, яке наводять Гудзь, Федюнін та Щербина, то тут загалом виділені всі три структурних компоненти визначення, проте зміст явища не достатньо розкритий.

Якщо розглядати визначення наведене Кабінетом Міністрів України, то з головних мінусів – це складність розуміння та використання даного визначення.

На нашу думку, найбільш вдалим визначенням є характеристика діджиталізації наведена Грибіненком, тут наявні усі структурні компоненти, які детально описують і суть, і зміст, і результат явища.

Проаналізувавши наведені вище підходи та маючи власні висновки щодо їх доцільності,

Таблиця 2

Структура категорії «діджиталізація» в підходах різних авторів

№	Автор	Суть явища	Зміст явища	Результат явища
1	Кабінет Міністрів України, 2018 р.	Процес	насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними	що фактично уможлиблює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кібер-фізичний простір
2	Грибіненко О., 2018 р.	Трансформація	проникнення цифрових технологій	щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами
3	Гудзь О., Федюнін С., Щербина В., 2019 р.	Процес	застосування підприємствами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення своєї мети	трансформація існуючих бізнес-процесів
4	Литвинов О., 2020 р.	Явище		спричиняє послідовні трансформації соціокультурного коду, об'єднані загальним вектором розвитку
5	Соколова Г., 2018 р.	Процес	насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними	

Джерело: складено автором на основі [10; 15; 16; 17]

наведемо власне сконструйоване визначення категорії:

Діджиталізація – це процес проникнення цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності на ринку.

Наведене бачення категорії «діджиталізація» побудоване з дотриманням структури, найбільш точно визначає суть явища, його зміст та результат явища.

Згідно з визначеннями, наведеними вище, слід відзначити, що діджиталізація банківського сектору означає використання ІТ технологій з метою оптимізації та підвищення ефективності банківського функціоналу. Згідно даної дефініції вважаємо, що діджиталізація банківського сектору має відповідати наступним ключовим принципам, таким як доступність та ефективність у використанні, зрозумілість та захищеність, відсутність бюрократизації.

Поштовхом для створення та впровадження нововведень, зокрема цифрових,

зазвичай є кризові ситуації та пошук шляхів їх вирішення. Умови економічної невизначеності в Україні, які виникають періодично, ставлять фінансові установи, особливо банки, перед завданням постійного пошуку та розробки нових інструментів та каналів для надання послуг та комунікації з клієнтами.

Основними факторами активної діджиталізації в банківському секторі України є:

1. Конкуренція. За допомогою діджитал технологій банки створюють конкурентні переваги в боротьбі за клієнтів.

2. Регуляторні обмеження. Внаслідок пандемії COVID-19, банки підлаштувалися під вимоги дистанційної роботи та, як наслідок, покращили дистанційні канали комунікації.

3. Фактор військового стану. Цей фактор спонукає банки забезпечувати безперервність своєї діяльності, а також надавати послугам клієнтам у різних куточках світу.

4. Виконання завдань, визначених "Стратегією Національного банку України до

2025 року", яка передбачає розвиток безготівкової економіки, підвищення рівня фінансової інклюзії, розвиток інновацій у фінансовому секторі та його кіберзахист.

5. Стрімкий розвиток соціальних мереж та цифровізація соціальних та адміністративних послуг, що впливає на розробку інноваційних рішень для банків та стає платформою для популяризації їхніх продуктів та послуг.

6. Розвиток шахрайства. Це спонукає банки зміцнювати свою кібербезпеку та знаходити нові інструменти для захисту своїх даних.

7. Зростання обсягів інформації та потреба в швидкій обробці, що вимагає інноваційних рішень для ефективного управління великими масивами даних.

У контексті трансформації банківської системи, відмови від застарілих бізнес-моделей та активного впровадження діджитал-інструментів та штучного інтелекту (AI), банки проводять оптимізацію своєї організаційної структури, що призводить до зменшення кількості структурних підрозділів.

Аналізуючи кількість діючих структурних підрозділів банків (на 01.01.2024 року – 63 банки), можна відзначити виразну тенденцію до скорочення їхньої кількості протягом останніх 10 років. Зазначеною датою налічується 5138 підрозділів, у порівнянні з 2013 роком, коли їх було 19632 (без врахування того, що деякі з нинішніх банків працюють менше 10 років) (рис. 1).

З представленої на рис. 1 інформації робимо висновок, що такий канал комунікацій, як широка мережа банківських відділень,

наразі є неактуальним, їх витіснили діджитал-технології, такі як мобільні додатки та розвиток дистанційних засобів взаємодії з клієнтами.

Наступним важливим показником впливу діджиталізації на банківську діяльність є динаміка кількості працівників даної сфери діяльності. Відповідно до даних Державної служби статистики України за період з 2012 по 2021 роки (2022–2024 дані не публікувалися внаслідок військового вторгнення), кількість населення за видом економічної діяльності «фінансова та страхова діяльність» скоротилася на 33% з 316 тис. осіб до 211 тис. відповідно. Дана тенденція прослідковується не лише в Україні, але й в країнах Європейсько-союз – за період з 2012 по 2023 роки таке скорочення склало (з 2,6 млн ос. у 2012 році до 2,06 млн ос. у 2023 році) (рис. 2).

Внаслідок активної діджиталізації банківської діяльності значна кількість банківських послуг почала надаватися через онлайн або мобільні платформи. Зменшивши операційні витрати на утримання та обслуговування фізичних відділень банки змогли інвестувати більші кошти в розвиток діджитал технологій.

В Україні за рік повномасштабного вторгнення (в світі за роки пандемії) клієнти банків особливо відчули всі переваги обслуговування в таких установах – розбудована та налагоджена цифрова інфраструктура для дистанційної комунікації, paperless документообіг, електронний підпис, відео та біометрична ідентифікація, канали підтримки клієнтів та персоналізований підхід, розширена продуктова лінійка, доступність «24/7» тощо.

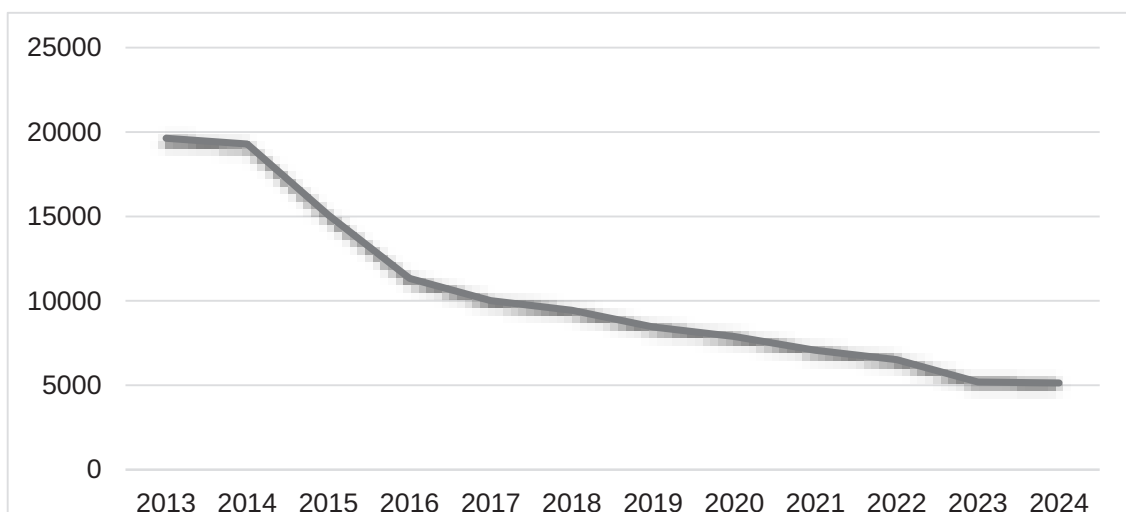

Рис. 1. Динаміка кількості діючих банківських підрозділів в Україні

Джерело: складено автором на основі [12]

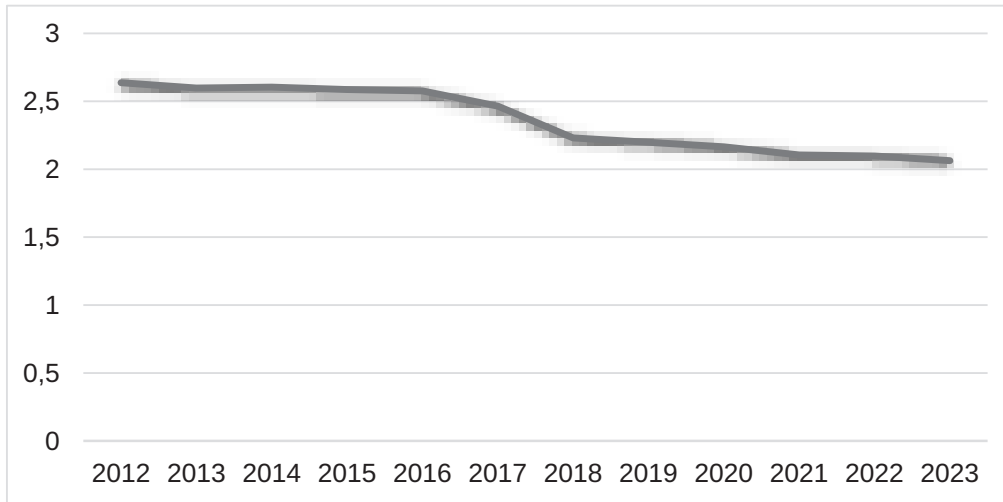

Рис. 2. Динаміка кількості працівників в країнах Європейського союзу

Джерело: складено автором на основі [20]

Національний банк України реагуючи на зростання зацікавленості на фінансові технології та діджиталізацію банківського сектору розробив Стратегію розвитку фінтеху в Україні до 2025 року [8]. Основні напрямки цієї стратегії включають:

1. Розвинення кешлес-економіки.
2. Підвищення доступності безготівкових операцій, а також зростання довіри через розвиток інфраструктури для безготівкових транзакцій.
3. Високий рівень цифрової та фінансової грамотності, який буде забезпечений через реалізацію стратегічних ініціатив регулятора в області підвищення цифрової та фінансової освіти.
4. Стимулювання розвитку співпраці між фінансовим сектором та академічною сферою.
5. Стала фінтех-екосистема – розвиток відкритої архітектури фінансового ринку, платформ регуляторів та оверсайта, розвиток інфраструктури фінтех-екосистеми, посилення інвестиційного потенціалу та ступеня розвитку фінтехів, інтеграція фінансового ринку України в світовий фінансовий простір, стимулювання діджиталізації фінсектору, розвиток цифрової інфраструктури [8].

Стратегічні напрямки, визначені Національним банком України в контексті розвитку фінтеху, представляють собою значущі виклики, що стоять перед регулятором з метою досягнення максимальної ефективності від впровадження фінансових технологій. Аналізуючи зазначені напрямки, виявляється, що основними викликами є не лише технічні аспекти

впровадження цифрових рішень, але й необхідність підвищення фінансової грамотності населення, формування відповідного менталітету, організація цифрової інфраструктури та взаємодія між її складовими.

Поступове впровадження банками цифрових технологій, новітніх рішень для дистанційної комунікації з клієнтами, а також гнучкість у трансформації, оптимізації та адаптації традиційних бізнес-процесів до нової реальності дозволяють банкам виживати та навіть здійснювати операційну прибутковість в умовах високого ризику, пов'язаного з політично-військовим та економічним середовищем. Зокрема, у 2022 році (початок воєнних дій) банківська система здобула прибуток у розмірі 24,7 млрд грн.

Процес діджиталізації банківської діяльності, хоч і призводить до ряду переваг (табл. 3), але на противагу є додатковим джерелом ризиків. Внаслідок цього викликом постає складніше ідентифікувати, оцінювати та ефективно управляти цими ризиками щороку. З цієї причини банки зобов'язані формувати достатні резерви для покриття ризиків, що дозволить зменшити їх негативний вплив на фінансовий стан банків та їх здатність вчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед клієнтами.

Узагальнюючи виклики виділимо головні. По-перше, це недосконала цифрова інфраструктура та відповідна цифрова законодавча база. Проте, наразі, вже здійснено кроки, щодо покращення даної ситуації. питання щодо емісії, обліку, використання та погашення електронних та цифрових грошей

Таблиця 3

Переваги активної діджиталізації

Переваги для банків	Переваги для клієнтів
удосконалення банківських продуктів та послуг;	цілодобовий доступ до основних банківських продуктів та послуг;
зниження операційних витрат;	зручність та доступність;
прискорення обробки інформації, що сприяє підвищенню лояльності клієнтів та конкурентних переваг;	економія часу та заощадження на комісіях;
зменшення негативного впливу "людського фактору" при здійсненні банківських операцій;	прискорення та полегшення розрахунків;
підвищення ефективності діяльності; надання підтримки менеджменту банків у процесі ухвалення управлінських рішень на основі технологій моделювання та штучного інтелекту;	підвищення безпеки здійснюваних операцій;
підвищення рівня захисту інформації.	розширення асортименту продуктів та послуг банків;
	повний контроль над власними доходами та витратами;
	швидкий зворотній зв'язок з банком.

Джерело: систематизовано автором на основі [5]

Таблиця 4

Тенденції та ризики діджитал-трансформації банківської діяльності України

Тенденції	Ризики
Цифровізація внутрішніх процесів банку	неправильна організація та переформатування бізнес-процесів та бізнес-моделі діяльності банку; нестача кваліфікованого персоналу одночасно з технічними та фінансовими компетенціями; залежність від електропостачання та Інтернет-покриття.
Технологія електронних платежів	технологічні збої; рівень безпеки; пропускна спроможність; цілісність даних; рівень стійкості.
Хмарні технології	ризик інформаційної безпеки; збереження конфіденційності та цілісності інформації; пошкодження або фізичне знищення процесингових центрів.
Чат боти на базі ШІ	недосконалість даних технологічних рішень (нерозпізнавання тексту та проблеми клієнта); економічно невиправдані витрати.
Біометричні способи ідентифікації	шахрайство; несанкціонований доступ до персональних біометричних даних; збої та помилки ШІ
Доступність значної кількості продуктів і послуг	шахрайство та кібератаки; технічні збої; порушення конфіденційності інформації.

Джерело: систематизовано автором на основі [5]

врегульовані Законом України «Про платіжні послуги» [5], який вступив у силу 1 серпня 2022 року. Також, 1 березня 2023 року набрав чинності Закон України «Про Національну

програму інформатизації» [6]. Даний Закон, в свою чергу, покращить стан цифрової нерівності у суспільстві, допоможе покращити рівень захисту інформаційної діяльності та

кіберзахисту в цілому, що допоможе прискоренню інтеграції України у світовий інформаційний простір. 9 березня 2022 року набрала чинності Постанова Правління НБУ № 42 від 08.03.2022 «Про використання банками хмарних послуг в умовах воєнного стану в Україні [13]», яка надає банкам України право на період воєнного стану та протягом двох років після його скасування зберігати дані клієнтів та здійснювати обробку інформації, за допомогою хмарних сервісів та процесингових центрів, які розташовані на території Європейського Союзу, США та Канади.

По-друге, існує великий ризик інформаційного шахрайства. Нещодавно було укладено відповідні договори про членство та міжнародне співробітництво НБУ з OSSAT. Цей крок дозволить підвищити рівень обізнаності та зміцнити заходи захисту банківської системи від кіберзагроз.

По-третє, низький рівень фінансової грамотності населення, так звані «цифрові розриви», що посилюється низька рівнем кооперації між фінансовою та академічною сферою. Для вирішення даного питання Національним банком України розроблена Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року, яка в тому числі передбачає покращення фінансової та цифрової освіченості населення та бізнесу.

Висновки. Таким чином, діджиталізація банківської діяльності України становить не лише перспективу, а й важливий стратегічний крок у майбутнє, спрямований на адаптацію

до сучасних викликів та впровадження інновацій. Здатність банків пристосовуватися до стрімкого темпу технологічного розвитку та активно впроваджувати цифрові технології визначатиме не лише їхню конкурентоспроможність, а й здатність забезпечити стабільність та прибутковість в умовах постійних змін на фінансовому ринку.

Ідентифікація і управління ризиками стає невід'ємною частиною цього технологічного трансформаційного процесу. Сучасне регулювання та ризик-менеджмент повинні спрямовуватися на розробку комплексного підходу до забезпечення безпеки та цілісності даних, а також врахуванні викликів, пов'язаних зі штучним інтелектом та моделюванням ризиків.

Важливо відзначити, що при правильному підході до діджиталізації, банки можуть не лише отримати конкурентні переваги, але й забезпечити стабільність та прибутковість в умовах постійних змін на фінансовому ринку. Гнучкість, інноваційність та врахування потреб клієнтів – ключові фактори, які сприятимуть успішному впровадженню діджитал-технологій та створенню ефективної банківської моделі майбутнього.

У світлі вищезазначеного варто також підкреслити, що впровадження діджиталізації є не лише відповіддю на технологічні виклики, але і засобом створення нових можливостей для покращення продуктів та послуг, що сприятиме взаємодії з клієнтами та розширить ринкові можливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Банківська система>
2. Грибнінко О. Напрями розвитку систем управління в умовах діджиталізації бізнесу в Україні. *Економіка і суспільство*. Випуск № 19. Мукачівський державний університет, 2018. С. 739–745.
3. Гудзь О., Федюнін С., Щербина В. Діджиталізація, як конкурентна перевага підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 3 (29). С.18–24.
4. Дзюблюк, О. В. Проблеми забезпечення ефективного функціонування банківської системи в перехідній економіці. *Вісник Національного банку України*. 2005. № 3. С. 30–35.
5. Діджиталізація банківського сектору України. Виклики та перспективи. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47>
6. Закон України «Про Національну програму інформатизації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
7. Закон України «Про платіжні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20/conv#n845>
8. Звіт про реалізацію Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року за 2021 рік. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-realizatsiyu-strategiyi-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku-za-2021-rik>
9. Кабінет Міністрів України, Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану від 17.01.2018 № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.
10. Литвинов О. М. (2020) Діджиталізація на порозі цифрового дахау. Держава і злочинність. Нові виклики в епоху постмодерну. Харків, с. 170–172

11. Масленніков В. В., Соколов Ю. А. Національні банківські системи. *Банки та банківські системи*. 2006. № 3. С.4–16.
12. Наглядова статистика Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
13. Онищенко В. О. Основи банківської справи : навч. посібник. Полтава : ПДТУ, 1999. 163 с
14. Постанова Правління НБУ № 42 від 08.03.2022 «Про використання банками хмарних послуг в умовах воєнного стану в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0042500-22#Text>.
15. Приказюк Н. В., Лобова О. М., Версаль Н. І., Ерастов В. І. Ринок фінансових послуг: погляд у майбутнє: монографія. Київ, 2018. 416 с.
16. Словник фінансово-правових термінів / за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. К. Воронової. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Алерта, 2011. 558 с.
17. Соколова Г., Деякі аспекти розвитку цифрової економіки України. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1(51). С. 92–96. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/130475>
18. Стратегія Національного банку до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-natsionalniy-bank-do-2025-roku-fokus-na-aktivizatsiyu-ekonomichnogo-zrostantnya-ta-tsifrovizatsiyu>
19. Versal N., Balytska M., Honchar I., Erastov V. Digitalization Index: Case for Banking System Statistika. *Statistics and Economy Journal*. 2022. Vol. 102(4). P. 426–443.
20. European Banking Federation. URL: <https://www.ebf.eu>

REFERENCES:

1. Velyka ukrainska entsyklopediia [Great Ukrainian Encyclopedia]. Available at: <https://vue.gov.ua/Банківська система>
2. Hrybinenko O. (2018) Napriamy rozvytku system upravlinnia v umovakh didzhitalizatsii biznesu v Ukraini [Directions of management systems development in the conditions of business digitalization in Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 19. Mukachevo State University. P. 739–745.
3. Hudz O., Fediunin S., Shcherbyna V. (2019) Dydzhytalizatsiia, yak konkurentna perevaha pidpriemstv [Digitalization as a competitive advantage of enterprises]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, vol. 3 (29), pp. 18–24.
4. Dziubliuk, O. V. (2005) Problemy zabezpechennia efektyvnoho funktsionuvannia bankivskoi systemy v perekhidnii ekonomitsi [Problems of ensuring the effective functioning of the banking system in a transition economy]. *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, vol. 3, pp. 30–35.
5. Didzhitalizatsiia bankivskoho sektoru Ukrainy. Vyklyky ta perspektyvy [Digitization of the banking sector of Ukraine – challenges and prospects]. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-47>
6. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii» [Ukrainian Law "On the National Informatization Program"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>
7. Zakon Ukrainy «Pro platizhni posluhy» [Ukrainian Law "On payment services"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20/conv#n845>
8. Zvit pro realizatsiiu Ctrategyi rozvytku fintekhu v Ukraini do 2025 roku za 2021 rik [Report on the implementation of the Fintech Development Strategy in Ukraine until 2025 as at 2021]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-realizatsiyu-strategyi-rozvitku-fintehu-v-ukrayini-do-2025-roku-za-2021-rik>
9. Kabinet Ministriv Ukrainy, Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennia planu vid 17.01.2018 [The Cabinet of Ministers of Ukraine, On the approval of the development concept of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 and approval of the plan, dated January 17, 2018] № 67-p. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>
10. Lytvynov O. M. (2020) Didzhitalizatsiia na porozhi tsyfrovoho dakhau. Derzhava i zlochynnist. Novi vyklyky v epokhu postmodernu [Digitization on the verge of digital dachau. State and crime. New challenges in the postmodern era]. Kharkiv, pp. 170–172
11. Maslennikov V. V., Sokolov Yu. A. (2006) Natsionalni bankivski systemy [National banking systems]. *Banky ta bankivski systemy* [Banks and banking systems], vol. 3, pp. 4–16.
12. Nahliadova statystyka Natsionalnoho banku Ukrainy [Supervision statistics of the National Bank of Ukraine]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
13. Onyshchenko V. O. (1999) Osnovy bankivskoi spravy : navch. posibnyk [Fundamentals of banking: teaching manual. Poltava: PSTU, 163 p.
14. Postanova Pravlinnia NBU No 42 vid 08.03.2022 «Pro vykorystannia bankamy khmarnykh posluh v umovakh voiennoho stanu v Ukraini» [Resolution of the NBU Board No. 42, dated 08.03.2022 "On the use of cloud

services by banks in the conditions of martial law in Ukraine"]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0042500-22#Text>

15. Prykaziuk N. V., Lobova O. M., Versal N. I., Erastov V. I. (2018) Rynok finansovykh posluh: pohliad u mai-butnie: monohrafiia [The financial services market: a look into the future: a monograph]. Kyiv, 416 p.

16. Slovyk finansovo-pravovykh terminiv (2011) [Dictionary of financial and legal terms / in general ed. by Doctor of Law, Prof. L. K. Voronova]. Za zah. red. d.iu.n., prof. L. K. Voronovoi. 2-he vyd., pererobl. i dopovn. Kyiv: Alerta, 558 p.

17. Sokolova H., (2018) Deiaki aspekty rozvytku tsyfrovoy ekonomiky Ukrainy [Some aspects of the digital economics development in Ukraine]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Bulletin of Donbas*, vol. 1(51), pp. 92–96. Available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/130475>

18. Stratehiia Natsionalnoho banku do 2025 roku [Strategy of the National Bank until 2025]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-natsional-niy-bank-do-2025-roku-fokus-na-aktivizatsiyu-ekonomichno-go-zrostannya-ta-tsifrovizatsiyu>

19. Versal N., Balytska M., Honchar I., Erastov V. (2022) Digitalization Index: Case for Banking System Statistika. *Statistics and Economy Journal*, vol. 102(4), pp. 426–443.

20. European Banking Federation. Available at: <https://www.ebf.eu>